

MEJNI UGOTOVITVENI POSTOPEK

/pripombe na članek v GV št.42 (1998)1/

Božo Demšar

V prvi številki Geodetskega vestnika leta 1998 je bil objavljen članek z naslovom Mejni ugotovitveni postopek. Ko sem ga prebral, sem se pri urednici Vestnika pozanimal, zakaj članek ni bil recenziran, ker sem mnenja, da sodi med strokovne članke. V prvi številki leta 1999 je bil nato objavljen članek istega avtorja Vzpostavitev in obnova parcelne meje, tokrat z mnenjem, pravzaprav diplomatskim opozorilom bralcem: "predlogi in sugestije (v članku) so primerni za poglobljeno obravnavo in razmislek". Sama od sebe se dodaja misel "in ne za uporabo". Ko sem se kasneje pogovarjal z avtorjem, se je strinjal, da na nekatere trditve iz prvega članka pripravim pripombe za objavo v GV. Iz članka vzete navedbe so skrajšane tako, da je izpuščen del teksta, ne da bi bila okrnjena vsebina. Pisane so v poševnem tisku. Tudi pripombe so pripravljene skrajšano in zgoščeno, v premislek bralcu in ne za polemiko.

1. *V mejnem ugotovitvenem postopku se po sporazumu lastnikov parcel ugotovi meja med parcelama in v zemljiškem katastru evidentira kot dokončno ugotovljena meja.*

Po določbi 14. člena ZZKat in 5. člena Navodila **se posestna meja ugotovi s soglasjem lastnikov po nespornem poteku v naravi**. Mišljena je dejanska, nesporna posestna meja. To ni meja, za potek katere se sporazumejo (glej SSKJ: sporazum - da se z dogovarjanjem pride do...), temveč ugotovitev dejstva, kje posestna meja poteka. Ugotovitev posestne meje po sedaj veljavnih predpisih ni (ne bi smela biti) stvar dogovarjanja.

Že dlje časa opozarjam na neprimerno in nepotrebno rabo izraza "dokončna meja". Dokončen je sklep o sodni določitvi meje oziroma odločba, ko zoper njo ni več možna pritožba. Listina, s katero se meja uredi v upravnem postopku, je zapisnik, na ta zapisnik ni pritožbe. Naj bi bil torej dokončen zapisnik? Potek meje oziroma meja namreč ni dokončna (glej SSKJ: dokončen - narejen, izveden do konca, ki se ne da spremeniti, neovrgljiva, n.pr. odločba). Tudi urejena meja se spreminja, naloga geodetske službe pa je spremembe meja evidentirati v zemljiškem katastru.

2. *Ugotovitveni zapisnik, ki ga zadnja podpiše uradna oseba šele takrat, ko ugotovi, da ni odstopanja med posestno mejo, ugotovljeno v naravi in mejo, evidentirano v zemljiškokatastrskem načrtu oziroma mejo v parcelacijskem elaboratu.*

Ali prav razumem? Uradna oseba sestavi zapisnik, ugotovi soglasje o poteku posestne meje, lastnika mejaša zapisnik podpišeta, uradna oseba pa zapisnika ne bo podpisala oziroma ga bo podpisala šele, ko bo ugotovila, da ni odstopanja ..... Kdaj bo to?

Menim, da je soglasje o poteku meje ugotovljeno s podpisom lastnikov (14. člen ZZKat). Uradna oseba, ki je zapisnik sestavila, ga bo seveda tudi podpisala. Če bo uradna oseba v skladu z 12. členom točke 3.b Navodila ugotovila, da je odstopanje v naravi pokazane meje od meje v zemljiškokatastrskem načrtu posledica dejansko izvedenih sprememb (namenoma, sporazumno, torej posledica prometa), ne bo zapisala ugotovitve, da je potek posestne meje soglasno ugotovljen. Uradna oseba bo sestavila zapisnik v skladu z ugotovitvijo, npr. da obstojajo razlogi, da je pokazana posestna meja posledica zamenjave zemljišč oziroma izvršenega prometa, zapisnik seveda podpisala ter s podpisom tudi zagotovila pravilno sestavo zapisnika. In ker parcelacija v tem primeru ni edina rešitev, bo strankam morebiti še pojasnila, da pokazani potek posestne meje lahko uveljavljajo pri sodišču.

3. Uradna oseba s svojim podpisom (zapisnika):

- *potrdi, da se v naravi ugotovljena posestna meja sklada z lastninsko mejo v zemljiškokatastrskem načrtu oziroma v parcelacijskem elaboratu,*
- *potrdi, da je morebitno ugotovljeno odstopanje posledica nenatančnega vrisa meje v uradni evidenci.*

*Uradna oseba v primerih, ko ugotovi, da odstopanje ni rezultat nenatančnega vrisa meje evidentirane v uradnih evidencah, **ne dovoli** registriranja v naravi ugotovljene posestne meje v mejnem ugotovitenem postopku v uradnih evidencah zemljiškega katastra.*

Najprej je treba opozoriti, da ni jasno, ali je avtor (glej pripombo 4) mislil na elaborat ali operat. Podatka zarisa meje v zemljiškokatastrskem načrtu ne smemo enačiti s podatki meritev v parcelacijskem elaboratu. Kakorkoli, iz dolgoletne prakse trdim, da je, razen za posamezne izjemne primere, nemogoče v naravi "na oko" ugotoviti skladnost ali neskladnost obeh meja, oziroma je neskladnost mogoče ugotoviti kasneje na podlagi predhodne izmere parcelnega stanja in s kartiranjem izmere, torej že po podpisu zapisnika, ki se sestavi in podpiše takoj po končanem postopku. Zato so taka navodila vsaj zaenkrat še neuporabna in, kar je pomembneje, nepotrebna. Kot že rečeno, bistvena je ugotovitev po določbi 12. člena točke 3.b, da odstopanje ni posledica dejansko izvršenih sprememb prometa. Ta določba konkretno ureja take primere.

Trditev drugega odstavka je neskrajšana v originalu težko razumljiva in že delno ovrže trditev prvega odstavka. Upam, da sem jo pravilno razumel. Kljub določbi 14. člena ZZKat, ki določa, da je meja po podpisu zapisnika ugotovljena, in čeprav zoper zapisnik ni pritožbe v upravnem postopku, uradna oseba (ne upravni organ) ne dovoli "registriranja" ugotovljene posestne meje v mejnem ugotovitenem postopku (1*). Ne dovoli, čeprav je uradna oseba s podpisom zapisnika po trditvah obeh navedenih alinej potrdila skladnost itd., skratka, odloči drugače kot določa zakon, ko ta uradna oseba ugotovi (kdaj), da odstopanje ... Trditve si nasprotujejo.

V nadaljevanju je nato tolmačenje, naj bi uradna oseba vselej, če ugotovi odstopanje zarisa v mejnem ugotovitvenem postopku ugotovljene posestne meje, ravnala po določbi 3.b točke 12. člena in izvedla parcelacijo. Glede na že navedene trditve ni razumljivo kdaj - pred ali po podpisu zapisnika.

Uradna oseba bo dovolila evidentiranje meje (vris) le, če je vris identičen, oziroma mejo, ki je identična lastniški meji (lastninski), ki je pravilno vrisana v zemljiškokatastrski načrt ali drugače vrisana zaradi nenatančnega vrisa.

Zahtevati identičnost zarisa ugotovljene meje kot pogoj za evidentiranje je nesmisel. Take zahteve ni niti v zakonu niti v Navodilu. Zakon smiselno dovoli, da upravni organ v predpisanem postopku v naravi ugotovi in v zemljiškem katastru evidentira dejansko posestno mejo, ki seveda ni posledica nelegalnega prometa. Iz prakse vemo, da je potek tako ugotovljene meje le izjemoma enak vrisu meje v zemljiškokatastrskem načrtu. To se je vedelo že pri pripravi teh določb zakona. Iz prakse tudi vemo, da so velikosti odstopanj odvisne od vrste rabe zemljišč na posameznem območju, od posameznih listov načrta, posamezne katastrske občine, morebitnih napak izmere, upoštevati pa je treba tudi površino mejnih parcel. Velikost odstopanja torej ne more biti kriterij.

Mejni ugotovitveni postopek, kot je uveljavljen, je omogočil ureditev meje hitro in z malo stroški. Pred tem je bilo mejo mogoče urediti le z obnovo na podlagi katastrskih načrtov, sedaj se to stori s prenosom. Postopek prenosa je zahteven, stroški so veliko večji, rezultat je zelo vprašljiv, če sploh je. Če prenos zaradi slabih podatkov ni uspel, se je ureditev meje v vsakem primeru nadaljevala na sodišču in ne le v primeru spora kot sedaj. Vsakršna primerjava govori v prid sedanji ureditvi.

Zoper uveljavljeno ureditev urejanja meja v upravnem postopku še ni bilo pripomb. Potrebno bi bilo v upravnem postopku legalizirati ureditev meja s poravnavo, ki se pravzaprav že opravlja pod naslovom "mejni ugotovitveni postopek".

4. Pojem parcelacijski elaborat, ki je uporabljen v določbi 3.a točke 12. člena ....., je bil v praksi nadomeščen z izrazom zemljiškokatastrski operat in ga je zato treba tako tudi uporabljati.

Izraz elaborat se še vedno uporablja tako, kot je uporabljen v 12. členu in definiran v 18. členu Navodila. Izraz elaborat se je v geodetski stroki uporabljal in se uporablja zato, ker je geodezija tehnična veda. Na upravnem področju je v uporabi izraz spis ali zadeva. Zemljiškokatastrski operat pa je izraz za klasično evidenco zemljiškega katastra s pomožnimi imeniki itd. (glej 30. člen ZZKat).

Omeniti je treba tudi ponovno navajanje odločbe o parcelaciji. Odločbo o parcelaciji kot listino v okviru sedaj veljavne zakonodaje je isti avtor že zagovarjal v članku, objavljenem v Pravni praksi (2*). Na str. 41, 2. odst., je obstoj take odločbe zanikan s predlogom, "da bi bila verjetno boljša rešitev, da se

po podpisu zapisnika o ugotovitvi poteka meja parcele v naravi izda odločba" itd.

V nadaljevanju tega predloga je predlagana kot lastna tudi rešitev, ki jo dokumentirano zagovarjam že od leta 1990, predstavljena pa je bila tudi na seminarju jeseni leta 1997, ki se ga je udeležil tudi avtor tega članka (3*).

Prispelo v objavo: 2000-02-03

1* Tak primer nepravilnega ravnanja oziroma odločanja je GU RS že obravnavala. Izpostava GU je mejo, pravilno ugotovljeno v mejnem ugotovitenem postopku, po intervenciji Glavnega urada evidentirala.

2* Tomaž Kocuvan, Pravna praksa, št. 14/98.

3* Navajanje nekaterih avtorjev ni v navadi. Na tem seminarju je bila obravnavana problematika evidentiranja upravno in sodno urejenih meja, obrazložena je bila problematika obnove mejnih znamenj že urejenih meja, kar isti avtor zelo samosvoje obravnava v že omenjenem članku v GV 43(1999)1. Zanimivo je, da recenzent opozarja, da je "treba ločiti upravni postopek po 33. členu ZZKat od povsem tehničnega pokazanja meje v naravi...". K temu dodajam primer iz sedanje prakse: prenos meje po 33. členu ZZKat je opravljen, meja pokazana, toda ureditev meje na podlagi prenosa ni uspela, ker za to ni soglasja lastnikov. Vendar upravni organ izda sklep o zavrnitvi prenosa meje, ker ni pogojev... Zmeda? Ne, treba je ločiti prenos od prenosa oziroma pokazanja meje!